

Lietuvių kalbos Bulgarijos, Graikijos ir Kipro lietuvių vaikai mokysis drauge

Justina MIKELIŪNAITĖ

Lituanistinis ugdymas užsienyje – viena prioritetinių LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos sričių. Visame pasaulyje šiuo metu yra virš 230 lituanistinių mokyklų, kuriose mokosi daugiau nei 10 000 mokinių. Tačiau natūralu, kad Švietimo, mokslo ir sporto ministerija ir kitos Lietuvos institucijos negali pasirūpinti kiekvienu atskiru mamyčių klubu ar būreliu vaikų, norinčių mokytis lietuvių kalbos. Todėl nuo šių mokslo metų Graikijos lituanistinė mokykla „Giliukai“, Kipro lietuvių mokykla „Gaja“ ir Bulgarijos lietuvių bendruomenė suvienijo jėgas ir kviečia šiose šalyse įsikūrusių lietuvių vaikus kūrybiškai mokytis lietuvių kalbos drauge.

Idėja suvienyti jėgas kilo Ernestai Kazlauskaitei-Tsakonai, kuriai teko gyventi visose trijose šalyse ir prisidėti prie lituanistinių mokyklų užuomazgų bei veiklos jose. Pedagoginį išsilavinimą turinčiai, ne vienus metus Lietuvoje mokymus suaugusiesiems organizavusiai emigrantei puikiai pažįstami lituanistinio ugdymo iššūkiai šalyse, kur lietuvių bendruomenės nėra labai gausios.

Jei lietuvių ar mišrios šeimos gyvena skirtinguose regionuose, augina įvairaus amžiaus vaikus, tampa labai sudėtinga, o kartais ir neįmanoma, sukurti struktūrą ir surinkti klases pagal amžių ir kalbos lygį. Ernesta pabrėžia, kad negali drauge mokytis kelių pirmokų, poros paauglių, pažengusio trečioko bei lietuviškai nekalbančio vaiko ir tikėtis kokybiško ugdymo ir sistemingo lietuvių kalbos tobulinimo. Tokiu atveju galima rengti tik bendras šventes, susipažinti,

socializuotis, bet ne įkurti mokyklą. Taip nutiko Bulgarijoje, kur lietuvių bendruomenė vienija kelias dešimtis tautiečių, o iš viso šalyje gyvena keli šimtai lietuvių. Bandymai kurti lituanistinę mokyklą apsiribojo keliais šeimų susitikimais ir nepavyko surinkti pakankamo vaikų skaičiaus steigti mokyklai.

Kipro lietuvių mokykla „Gaja“

„Visos šios priežastys ir paskatino pasiūlyti dirbti kartu, burti tikslingas grupes, kuriose vaikai mokysis pagal jų amžiui, kalbiniam lygiui pritaikytą programą ir turės galimybę kokybiškai mokytis lietuvių kalbos. Taip suprantu ir globalios Lietuvos idėją – nesvarbu, ar esi lietuvis Bulgarijoje, ar Graikijoje, ar Kipre, mokaisi tos pačios lietuvių kalbos, mini tas pačias šventes, susipažįsti su tais pačiais papročiais. Bendrystė ne tik su toje pačioje, bet ir kaimyninėse šalyse gyvenančiais tautiečiais praturtina vaikus ir atskleidžia, kaip galima puoselėti lietuvių kultūrą skirtingose šalyse ir megzti naujas draugystes“, – idėjos prasmingumu neabejoja Graikijos lituanistinės mokyklos „Giliukai“ vadovė E. Kazlauskaitė-Tsakona. O po pandemijos likus prie nuotolinių pamokų, įgyvendinti sumanymą tapo paprasčiau.

Didesnė bendruomenė stiprina tėvų motyvaciją

Lituanistinei mokyklai Graikijoje vadovaujanti Ernesta pastebi, kad būryje smagiau ne tik vaikams, bet ir tėvams. Jei mokyti ateina vos keletas vaikų, ir tėvai kartais į pamokas žvelgia ne taip atsakingai. Nedidelis susidomėjimas ar mažas mokinių skaičius kartais tarsi sumažina lituanistinio ugdymo svarbą tėvų akyse. Prisijungę prie didesnės grupės, matydami, kad nemažai lietuvių tėvų iš skirtingų šalių atvedė savo vaikus mokytis lietuvių kalbos, jie pasijunta žengę teisingą žingsnį, o mokyklos veikla atrodo svarbesnė, vertingesnė.

Įvairiose šalyse gyvenantys lietuviai tėvai gan dažnai patiria aplinkos spaudimą ir tiek iš artimos aplinkos, tiek iš pedagogų, logopedų ar kitų specialistų kartais išgirsta nuomonių, kodėl lietuvių kalba nereikalinga ir kaip svarbu stiprinti šalies, kurioje šeima gyvena, kalbos žinias. Trūkstant palaikymo, labai svarbus tampa tėvų apsisprendimas išsaugoti gimtąją kalbą ir perduoti ją vaikams bei vidinė motyvacija eiti dvikalbystės ar daugiakalbystės keliu. Pasak Ernestos, bendravimas su tėvais, kuriems taip pat svarbu perduoti lietuvių kalbą, tarpusavio palaikymas stiprina tėvus emigracijoje, suteikia vidinės drąsos ir galios pasakyti NE komentatoriams ir tvirtai bei aiškiai komunikuoti aplinkai savo pasirinkimą perduoti lietuvių kalbą savo vaikams.

Vienas iš susijungimo tikslų – sudominti ir atskleisti lietuviybės išlaikymo prasmę ne tik vaikams, bet ir tėveliams bei kitiems lietuvių bendruomenių nariams, o siekiant įgyvendinti šią misiją, kelios galvos geriau nei viena.

Bulgarijos lietuvių bendruomenės Velykų sutikimas 2022 m.

Nauda ir vaikams, ir mokykloms

„Norėdami praplėsti savo mokinių galimybes kuo įvairiau ir įdomiau pažinti pasaulį lietuviškai, mielai priėmėme „Giliukų“ mokyklos direktorės pasiūlymą jungtis į bendrą veiklą. Daugiau ir įvairesnių mokytojų su savo unikaliomis patirtimis praplės mūsų mokinių lietuviybės ribas. Ne tik žinojimas, kad ir kitose šalyse vaikai mokosi lietuviškai, bet ir bendri užsiėmimai bei pažintis su Graikijoje, Bulgarijoje gyvenančiais lietuviukais padės praplėsti mūsų mokinių lietuviškumo kaip tapatybės supratimą ir suprasti, kad lietuvių kalba gyvena ne tik Kipre ir Lietuvoje“, – bendros veiklos naudą apibūdina Kipro lietuvių mokyklos „Gaja“ mokytoja Rūta Dangutienė.

Graikijos lituanistinės mokyklos „Giliukai“, Kipro lietuvių mokyklos „Gaja“ ir Bulgarijos lietuvių bendruomenės sprendimas suvienyti jėgas lituanistinio švietimo srityje ir veikti kartu, leis dar labiau diversifikuoti klases. Pavyzdžiui, „Giliukų“ mokykloje buvo sudarytos keturios mokinių grupės. Į 8-10 metų vaikų grupę patekdavo ir dvylikamečiai, kuriems rūpi kiti dalykai ir reikia kitokių

mokymų metodų nei aštuonmečiams. Sujungus skirtingo amžiaus vaikus kenčia ir jauniausi, nes programa nėra pritaikyta tik jiems, ir vyriausi, kurie kartais nuobodžiauja ir negali iki galo atskleisti viso savo potencialo. Susijungus Graikijos ir Kipro mokykloms, o mokinių gretas papildžius ir Bulgarijos vaikams, išaugo galimybė tikslingiau išskaidyti mokinius į grupes ir pagal amžių, ir pagal lietuvių kalbos įgūdžius, mokant kiekvieną grupę pagal būtent jai pritaikytą ugdymo programą.

Sujungus jėgas, mokytojai turės galimybę keistis sukaupta patirtimi ir gerosiomis praktikomis, tad pamokų kokybė tik dar labiau išaugs. Taip abi mokyklos praplės metodologinę ugdymo dalį, mokymų medžiaga bus pateikiama dar patraukliau, įtraukiau. Perskirsčius mokytojų krūvį, šiais mokslo metais atsiras istorijos pamokos mokyklinio amžiaus vaikams. Jų iki šiol nebuvo nė vienoje iš mokyklų.

Graikijos lituanistinės mokyklos „Giliukai“ vaikai

Regioninis lituanistinis centras

Susijungimo iniciatorė Ernesta atkreipia dėmesį, kad ugdymo programą praturtina ir visų trijų šalių patirtys. Pavyzdžiui, kalbant apie Lietuvai ir šalims, kuriose veiks mokykla, svarbias datas, galima paminėti, kad kovo mėnesį visos keturios šalys mini nepriklausomybės atkūrimo dienas. Net ir smulkūs faktai, pasidalinimas patirtimis, išpūdziais iš gyvų susitikimų skirtingose šalyse praplečia ir vaikų, ir komandos akiratį.

Viena didžiausių dovanų mokiniams, mokytojams ar būrelių vadovams – galimybė

dalintis savo šalyse įgyta patirtimi, kultūriniais niuansais, papročiais, laisvalaikio veiklomis ar gyvų renginių, švenčių išpūdžiais. Tai nemokami, bet labai vertingi mainai. Bendros veiklos idėjai visa širdimi pritaria ir Bulgarijos lietuvių bendruomenės pirmininkė Viktorija Baltutytė, žadanti prisidėti, kuo tik galės. Lituanistinės mokyklos ar bent veiklų vaikams organizavimas buvo ir jos prioritetinių tikslų sąrašė imantis pirmininkės pareigų, tad Sofijoje gyvenanti lietuvė ragina tautiečius pasinaudoti proga ir suteikti savo vaikams galimybę mokytis lietuvių kalbos kūrybiškai ir taip išlaikyti gimtąją kalbą.

Jaunieji Graikijos, Kipro ir Bulgarijos lietuviai kas savaitę susitiks ne tik virtualiose pamokose, bet ir nuotoliniuose būreliuose – kino, eksperimentų, knygų ir pokalbių vakaruose, dalyvaus susitikimuose su įvairių profesijų lietuviais iš šių šalių, taip pat svečiais iš kitų šalių lietuvių bendruomenių, rašytojais ir įvairiais kitais įdomiais žmonėmis.

„Tokiuose susitikimuose ir gimsta draugystė, bendrystė, tvirtumo ir tikėjimo jausmas, kad nesvarbu, kur gyveni, mus visus jungia Lietuva. Ir tai ne žodinė deklaracija, o jausmas, aplangantis kaskart, prisijungus prie lituanistinių pamokų“, – sako E. Kazlauskaitė-Tsakona.

Kipro lietuvių mokykla „Gaja“

Vyks ir nuotolinės pamokos, ir gyvi susitikimai

Žinoma, toks veiklos sujungimas palengvina ir administracinius rūpesčius, padidina informacijos sklaidos apimtį, palengvina priemonių iš LR švietimo, mokslo ir sporto ministerijos bei kitų institucijų ir iniciatyvų įsisavinimą. Kartu šių šalių lituanistinio ugdymo entuziastai gali nuveikti kur kas daugiau nei pavieniui – įgyvendinti didesnės apimties projektus ir idėjas, organizuoti kalbos lygio įvertinimą, bendras iniciatyvas.

Kazlauskaitė-Tsakona įsitikinusi, kad kai nedidelės mokyklos ir bendruomenių iniciatyvos susijungia ir lituanistinis švietimas organizuojamas regioniniu lygiu, toks lituanistinis centras tampa gerokai stipresne organizacija, dar solidžiau atrodančia tiek tėvų, tiek partnerių, tiek visuomenės akyse ir galinčia sulaukti daugiau dėmesio iš įvairių valdžios institucijų Lietuvoje, vykdyti savo sumanymus ir įgyvendinti misiją dar sklandžiau, tvariau, plačiau, kokybiškiau.

Prie bendrų lituanistinių pamokų prisijungti kviečiami vaikai nuo 3 metų amžiaus. Pamokų metu pagal specialiai paruoštą programą bus mokomasi lietuvių kalbos, vaikai galės geriau pažinti save, Lietuvą ir jos istoriją, lavinti kritinį mąstymą, išlaisvinti kūrybiškumo galias. Mažieji lietuviai mokysis spręsti problemas, bendradarbiauti ir, svarbiausia, draugaus lietuviškai.

Pamokos bus organizuojamos sekmadieniais (spalio 2 – gegužės 28 dienomis) mišriu būdu (virtualios pamokos ir gyvi susitikimai Graikijoje, Kipre ir Bulgarijoje). Renkamos grupės pagal mokinių amžių ir kalbos mokėjimo lygį. Vienoje grupėje mokysis ne daugiau nei 10 vaikų.

Lituanistines pamokas ir būrelius ves mokyklos „Giliukai“ įkūrėja, lituanistinio švietimo entuziastė Viktorija Gribinaitė-Naki, lietuvių kalbos specialistė Sandra Skaržinskaitė- Kefaloyanni, kūrybiškumą ugdančių pamokų sumanytoja ir įgyvendintoja Gintarė Stokonytė, pedagogė Rūta Gaidytė-Dangutienė, tautodailininkas Paulius Kripaitis, žurnalistė, tinklaraštininkė Justina Mikeliūnaitė, pedagogė E. Kazlauskaitė-Tsakona. Mokytojams pagelbės praktikantė Monika Zavistauskaitė, o pokalbių ir žaidimų vakarus kuruos „giliukė“ Simona Dovidaitė.

Liepos 6 d. Bulgarijos lietuviai giedojo himną Sofijos centre.

Raskime laiko savo šaknims

Visų trijų šalių lituanistinio švietimo entuziastai siekia drauge sukurti ir išplėsti erdvę, kur vaikai mokytųsi lietuvių kalbos, istorijos, kultūros, o įgytas žinias galėtų praktiškai pritaikyti gyvenime. Taip pat siekiama ugdyti vaikų kūrybiškumą, meilę mokslui ir stiprinti lietuviškas draugystes, tarpusavio bendrystę ir ryšį su Lietuva.

Kazlauskaitė-Tsakona įsitikinusi, kad lituanistinė mokykla – tai mes visi, kurie tikime, kad verta puoselėti lietuvių kalbą, perteikti savo vaikams lietuviškas tradicijas ir papročius, surasti laiko, jėgų ir valios perduoti tai, iš ko mes išaugome, padėti atrasti savo šaknis šiame greitame, kosmopolitiškame ir nuolat besikeičiančiame pasaulyje.

Bulgarijos, Graikijos ir Kipro lietuviai dar gali užregistruoti savo vaikus šiems mokslo metams, užpildydami [registracijos formą](#).

Lietuvių bendruomenių archyvo nuotr.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.

www.pasauliolietuvis.lt